

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради ДФ 08.051.130
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії: Митошоп Владислав Володимирович, 1996 року народження, громадянин України, освіта вища: навчався в аспірантурі Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України з 2020 р., виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Право».

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 08.051.130, утворена наказом Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, місто Дніпро від «30» червня 2025 року № 189, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради

- Олесі МАРЧЕНКО, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України;

Рецензентів:

- Ірини ПАТЕРИЛО, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України;
- Ігора АЛЕКСЄЄНКО, кандидата юридичних наук, доктора політичних наук, професора, завідувача кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерство освіти і науки України.

Офіційних опонентів:

- Юлії ЛЕГЕЗИ, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри цивільного, господарського та екологічного права Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» Міністерства освіти і науки України;
- Вікторії ЧОРНОЇ, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри публічного та міжнародного права Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана Міністерства освіти і науки;

на засіданні «01» вересня 2025 року прийняли рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право Митошопу Владиславу

Володимировичу на підставі публічного захисту дисертації «Державно-правове регулювання екологічної політики США та України» за спеціальністю 081 Право.

Дисертацію виконано у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, місто Дніпро. Науковий керівник: КАЛАШНИКОВ Віктор Михайлович, доктор історичних наук, кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри теорії держави і права, конституційного права та державного управління Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису із дотримання вимог пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами). В дисертації вперше проведено комплексний аналіз державно-правового регулювання екологічної політики Сполучених Штатів Америки та України. Обґрунтовано особливості внеску американської правової думки в формування екологічного законодавства світу, в тому числі й України, що є результатом активної участі учених США в розробці багатосторонніх міжнародних угод з вказаних проблем протягом другої половини ХХ століття та запропоновано класифікувати розвиток державно-правового регулювання екологічної політики України як такий, що має чотири етапи: 1. До 1991 р. – закладення основ державно-правового регулювання екологічної політики; 2. 90-ті рр. ХХ ст. – формування основних напрямків державної екологічної політики незалежної України, враховуючи необхідність подолання наслідків Чорнобильської катастрофи; 3. 2000-2021рр. – законодавче закріплення Стратегії державної екологічної політики України з урахуванням курсу на євроінтеграцію; 4. З 2022 р. - сучасний етап, який характеризується необхідністю корегування основних напрямів державно-правового регулювання екологічної політики України з огляду на виклики, які постали перед державою через масштабні руйнації та шкоду, завдану навколишньому природному середовищу повномасштабною війною російської федерації. Новизна полягає в тому, що вона є одним із перших комплексних наукових дисертаційних досліджень державно-правового регулювання екологічної політики США та України, в якому здійснено аналіз наукових концепцій та законодавства Сполучених Штатів Америки в сфері екології. Все це дало можливість сформулювати низку пропозицій щодо вдосконалення екологічної політики України та її практичного здійснення.

Дисертація виконана державною мовою із дотриманням вимог до оформлення дисертації, встановлених МОН України. Обсяг основного тексту дисертації відповідає нормам, встановленим освітньо-науковою програмою «Право» за спеціальністю 081 Право Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України.

Здобувач має 7 наукових публікацій за темою (з них 6 у фахових виданнях України та 1 у періодичному науковому виданні держави, яка входить до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу), а також 3 тези доповідей на конференціях, які відповідають вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, зокрема:

1. Митошоп В. В. Політико-правові основи моделей ведення внутрішньої екологічної політики США. *Актуальні проблеми держави і права*. 2021. Вип. 89. С. 55–61. URL: <http://www.apdp.in.ua/index.php/vipusk-89.html>
2. Митошоп В. В. Засади федерального управління та регулювання Сполучених Штатів Америки в сфері захисту навколишнього природного середовища. *Юридичний бюлетень*. 2021. №23. С. 157–163. URL: <https://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2021/23/20.pdf>
3. Митошоп В. В. Проблема юридичної невизначеності в американській правовій системі та її вплив на державну політику. *Juris Europensis Scientia*. 2022. Вип. 1. 18–22. URL: https://www.researchgate.net/publication/360007366_PROBLEMA_URIDICNOI_NEVIZNACENOSTI_V_AMERIKANSKIJ_PRAVOVIJ_SISTEMI_TA_I_VPLI_V_NA_DERZAVNU_POLITIKU
4. Митошоп В. В. Прямі та непрямі стратегії ведення екологічної політики Р. Рейгана. *Нове українське право*. 2022. Вип. 1. С. 178–183. URL: <https://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/219>
5. Митошоп В. В. Політико-правові причини ухилення США від участі в колективних заходах щодо захисту навколишнього середовища. *Правова позиція*. 2022. №1(35). С. 14–18. URL: <https://legalposition.umsf.in.ua/archive/2022/1/3.pdf>
6. Митошоп В. В. Інститут приватної власності в політико-правовій системі охорони навколишнього середовища США. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2023. №1. С. 30–34. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/04/6.pdf>
7. Митошоп В. В. Агенція з охорони навколишнього середовища як інструмент реалізації державної екологічної політики США. *Recht der Osteuropäischen Staaten*. 2022. Вип. 1. С. 18–26. URL: https://www.uni-goettingen.de/de/document/download/1dab9e149866e9da13e6fee7545e8d90.pdf/reos.uni-goettingen.de_1_2022_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої ради та присутні на захисті фахівці:

Голова спеціалізованої вченої ради – Марченко Олеся Володимирівна, доктор юридичних наук (12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право), професор, професор кафедри

цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України. Зауважень немає.

Офіційний опонент – Легеза Юлія Олександрівна, доктор юридичних наук (12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право), професор, професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» Міністерства освіти і науки України.

Зауваження:

1. У підрозділі 2.4 автором розглядаються питання застосування механізму юридичної відповідальності за вчинення правопорушень у сфері діяльності з управління небезпечними відходами. Однак поза авторською увагою залишилось питання обґрунтування підстав збільшення штрафних санкцій в запропонованих межах.

2. Одним із недоліків поданого дослідження є непропорційне висвітлення аспектів державно-правового регулювання екологічної політики Сполучених Штатів Америки та України. Зокрема, аналіз правової системи США поданий значно детальніше, із глибоким розглядом джерел права, інституційного механізму та особливостей прецедентного підходу до охорони довкілля. Натомість, на мою думку, характеристика української моделі правового регулювання носить більш оглядовий характер.

3. У дисертації недостатньо уваги приділено поглибленому теоретико-правовому аналізу базових понять, зокрема дефініції «екологічна політика» з позицій теорії держави і права. Відсутність чіткого визначення змісту, юридичної природи та структури цього поняття ускладнює розуміння меж дослідження та знижує наукову обґрунтованість висновків. Автору слід було б ширше використати наукові доктрини, сформовані у працях відомих правників, фахівців з екологічного права, а також позиції міжнародних правових актів для уточнення змістовного наповнення цього ключового терміна.

4. Дисертант майже не розглядає аспект захисту екологічних прав людини, які є невід'ємною складовою екологічної політики демократичних держав. Питання реалізації конституційних екологічних прав, процедур доступу до екологічної інформації, громадської участі в прийнятті рішень залишаються недостатньо дослідженими, що є суттєвим недоліком у світлі міжнародних стандартів екологічної демократії.

Офіційний опонент – Чорна Вікторі Григорівна, доктор юридичних наук (12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право), професор, професор кафедри публічного та міжнародного права Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана Міністерства освіти і науки.

Зауваження:

1. Автор не приділив уваги ролі місцевих органів влади та органів самоврядування у реалізації екологічної політики, хоча у США та Україні

саме на регіональному рівні реалізується значна частина екологічних заходів. Із врахуванням зазначеного доцільно було належним чином відобразити сутність децентралізованих механізмів та взаємодії різних рівнів влади, що підвищить ефективність дотримання вимоги комплексності розумінні системи екологічної політики;

2. В межах рецензованого дослідження дисертант обмежив аналіз правових механізмів здебільшого конституційно-правовими та міжнародно-правовими аспектами, приділивши недостатньо уваги адміністративно-правовим механізмам контролю, моніторингу, притягнення до відповідальності за екологічні правопорушення;

3. У дисертації не розглядається вплив судової практики на формування та реалізацію екологічної політики, що є важливим для обох правових систем. Особливої актуальності набуває дослідження діяльності адміністративних та екологічних судів у США, судових прецедентів, які формують екологічну політику через механізм правозастосування. Відсутність такого аналізу звужує практико-орієнтований характер дослідження;

4. Дисертант зосередився переважно на правовому аспекті екологічної політики, проте сучасний стан екологічного регулювання потребує застосування міждисциплінарного підходу, що включає економічні, соціологічні, екологічні та управлінські знання. Відсутність комплексного аналізу взаємозв'язку права з екологічною економікою, екологічною етикою, технологіями «зеленої енергетики» та сталого розвитку обмежує глибину дослідження та звужує перспективи практичного застосування отриманих висновків у контексті сучасних викликів.

Разом з тим, висловлені зауваження та побажання є рекомендаційними і в цілому не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дисертаційного дослідження, але спонукають до наукової дискусії.

Рецензент – Патерило Ірина Володимирівна, доктор юридичних наук (12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право), професор, професор кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України..

Зауваження:

1 Робота є певною мірою перевантаженою висвітленням великого масиву позицій американських науковців щодо трансформації американської екологічної політики за правління різних президентів США, що викликає диспропорцію при дослідженні предмета дисертації;

2 Автором дещо поверхово приділено увагу питанням обґрунтування внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення при формулюванні пропозиції збільшення розміру штрафних санкцій для службових та посадових осіб за невиконання або неналежне виконання обов'язків при реалізації державної екологічної політики, відсутня

аргументація щодо саме запропонованого розміру такого збільшення;

3 Для повного розкриття теми дослідження необхідно було б розкрити систему суб'єктів реалізації екологічної політики в Україні, зокрема приділити увагу питанням взаємодії органів державної влади з органами місцевого самоврядування у цій сфері та недолікам, що виникають внаслідок прогалин в нормативному регулюванні зазначеної проблеми.

В той же час висловлені зауваження переважно мають характер побажань і суттєво не впливають на загальну високу наукову цінність рецензованої роботи та позитивну оцінку проведеного автором дослідження.

Рецензент – Алексєєнко Ігор Григорович, доктор політичних наук (23.00.02 – політичні інститути та процеси), кандидат юридичних наук (12.00.01 - теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень), професор, завідувач кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України.

Зауваження:

1. Автором у підрозділі 1.2. «Джерела державно-правового регулювання політики США та України у сфері захисту навколишнього середовища» встановлено, що державно-правове регулювання екологічної політики України є достатньо громіздким та здійснюється за допомогою таких нормативно-правових актів, як: 1) Конституція України; 2) кодекси; 3) закони, серед яких основними є «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про охорону атмосферного повітря», «Про оцінку впливу на довкілля», «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», «Про місцеве самоврядування в Україні» та інші; 4) підзаконні нормативно-правові акти Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України та відповідних Державних інспекцій. При цьому дисертант констатував, що багато норм цих актів мають декларативний характер. Проте автору було слід аргументувати такий висновок та запропонувати своє бачення подолання цієї проблеми.

2. Розгляд питання адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері реалізації екологічної політики в Україні здійснюється автором фрагментарно у підрозділі 2.4. «Американське екологічне право та його вплив на державно-правові підходи України до захисту природного середовища». Однак, вбачається, що дане питання потребує більш ґрунтовного дослідження на рівні окремого підрозділу.

3. Дисертація набула б більшого значення, якби автор розкрив особливості відповідальності державних службовців під час реалізації екологічної політики з точки зору запобігання корупційним ризикам при взаємодії з міжнародними, в першу чергу американськими, організаціями, які надають фінансову допомогу Україні на подолання наслідків, завданих її навколишньому природному середовищу під час повномасштабної агресії РФ.

Висловлені зауваження суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку рецензованого дослідження, виконаного В.В. Митошопом, лише спонукають до подальшої наукової дискусії за темою дослідження.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує МИТОШОПУ Владиславу ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

(підпис)

Олеся МАРЧЕНКО